

Saltsjöbadens friluftsbad, dambadet

Antikvarisk kontroll vid restaurering, Saltsjöbadens friluftsbad, dambadet,
Saltsjöbaden socken,
Nacka kommun, Uppland

Kersti Lilja

Rapport 2005:14

Saltsjöbadens friluftsbad, dambadet

Antikvarisk kontroll vid restaurering, Saltsjöbadens friluftsbad, dambadet,
Saltsjöbaden socken, Nacka kommun, Uppland

Kersti Lilja
Rapport 2005:14

Rapporten finns i PDF-format på adressen
stockholms.lans.museum

 STOCKHOLMS LÄNS MUSEUM

Sickla Industriväg 5B, 131 34 Nacka
Tel 08-586 194 00 Fax 08-32 32 72
Webb: stockholms.lans.museum

© Stockholms läns museum
Produktion: Stockholms läns museum

Allmänt kartmaterial: Lantmäteriverket. Medgivande 97.0133

Stockholm 2005

Innehåll

Sammanfattning av utförda åtgärder	7
Administrativa uppgifter	7
Byggnadshistorik med relevans för ärendet.....	7
Utförda åtgärder.....	8
Avvikelse från arbetshandlingar.....	8
Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder.....	8
Övriga handlingar med relevans för ärendet	9

Sammanfattning av utförda åtgärder

Dambadet på Restaurangholmen har under hösten 2004 och våren 2005 genomgått en restaurering. Fastighetsägaren/byggherren JM AB har fått statligt byggnadsvårdsbidrag för åtgärderna. Restaureringen har omfattats av förstärkning av stomme och bjälklag, byte av panel, nytillverkning av fönsterbågar, rekonstruktion av räcke, tak och plåtarbeten samt målningsarbeten. Nyréns arkitektkontor har genom Urban Nilsson, på uppdrag av JM AB varit antikvariskt sakkunnig vid arbetena. Stockholms läns museum har på uppdrag av länsstyrelsen i Stockholms län utfört antikvarisk kontroll avseende bidragsdelen.

Administrativa uppgifter

Objekt: Saltsjöbadens friluftsbad, dambadet
Socken: Saltsjöbaden
Kommun: Nacka
Landskap: Uppland
Arbetshandlingar: 2004-05-24
Länsstyrelsens beslut: 434-04-6800
Byggherre/beställare: JM AB
Byggledare: JM AB
Konsulter: Nyréns arkitektkontor, Urban Nilsson
Entreprenörer: Bygg: JM AB. Måleri: Timblads måleri. Plåt: Svea plåt
Antikvarisk kontrollant: Stockholms läns museum genom Kersti Lilja
Byggnadstid: september 2004 – maj 2005
Antikvarisk slutbesiktning: 2004-11-29

Byggnadshistorik med relevans för ärendet

Friluftsbadet på Restaurangholmen vid Baggensfjärden i Saltsjöbaden består av två kallbadhus med ett mellanliggande utomhusbad. Dambadhuset från 1916 ritades av arkitekt Elis Kjellin och är en träbyggnad med tre längor badhytter med gångdäck. Ovanpå längorna finns ett soldäck.

Herrbadhuset ritades av Torben Grut 1925 som första etapp i en planerad simstadion av storslagna dimensioner. Herrbadhuset har ett entréplan och ett souterrainplan närmast vattnet samt ett soldäck högst upp. Arkitekturen är 1920-talsklassicistisk med balustradförsedda gallerier uppburna av kolossalordningar innanför vilka rader av badhytter sträcker ut sig i en A-formad plan. Gallerierna flankeras av hopptorn.

Under 2003 gjordes en ny grundläggning. Arbetena utfördes med byggnadsvårdsbidrag och för den antikvariska kontrollen svarade länsstyrelsen i Stockholms län.

Utförda åtgärder

Stomme och bjälklag

Virket i badhusets båda bjälklag har skarvats, förstärkts och ersatts. Virket i den bakre pelarstommen har både förstärkts och bytts ut till följd av rötskador. Virket i soldäckets bjälklag var kraftigt skadat till följd av att plåttaket var otätt. Bjälklagets virke skarvades eller ersattes med nytt.

Snickeriarbeten

Soldäckets räcke rekonstruerades enligt ursprungligt utförande (smärre anpassningar gjordes p g a säkerhetsskäl).

Panel, foder och listverk har reparerats och kompletterats till följd av rötskador och sentida förvanskningar. I den västra längan har två hytter inretts till sommarbastu. Hytt dörrar har nyttillverkats lika ursprungliga. Flertalet hytt dörrar har byggts för att vara öppningsbara medan ett antal gjorts ”fasta” till följd av att större utrymmen skapats bakom. Ursprungliga fönster har renoverats. Med befintliga fönster som förlaga har nya fönster tillverkats till fönsteröppningar i den västra längan och i de två ”trapphustornen”. Övriga fönsteröppningar har försetts med blindfönster.

Tak- och plåtarbeten

Taket har täckts med fabriksmålad plåt från Lindab. Produkt: HB Polyester 874 Skogsgrön (nära NCS 6020-G30Y). Plåten levererades på rulle har klippts till skivor och detaljer. Synliga takytor har skivtäckts. Ovanpå plåttäckningen har ett nytt trädäck ersatt tidigare däck.

Målningsarbeten

Färgundersökningar har företagits varefter samtliga färglager borttagits. Byggnadens ursprungliga färgsättning har återskapats med Alcro linoljefärg.

Avvikelser från arbetshandlingar

Taket täcktes med fabriksmålad plåt och inte med galvaniserad, platsmålad plåt.

En av hytterna har invändigt målats med alkydoljefärg.

Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder

Vid restaureringen av dambadet har stor hänsyn tagits till byggnadens kulturhistoriska värden. Ovan nämnda besparingar/avvikelser har dock gjorts från arbetshandlingarna. Av de avvikelser som har gjorts stoppade den antikvariska kontrollanten målningen av hytternas insida med alkydoljefärg och resterande hytter målades som planerat med ren linoljefärg. Som ovan nämnts täcktes taket med

fabriksmålad plåt istället för galvaniserad, platsmålad plåt vilket den antikvariska kontrollanten inte fick kännedom om förrän efteråt. Eftersom en stor del av taket kommer att vara täckt med ett trädäck påverkas inte upplevelsevärde (synliga delar av taket skall platsmålas).

Övriga handlingar med relevans för ärendet

En utförligare dokumentation av arbetena utförs av Urban Nilsson, Nyréns, som har följt arbetena från början.

Bildbeteckning: lp20050609. Dambadet före restaureringen. Foto: Kersti Lilja februari 2004.

Bildbeteckning: lp20050610. Grundläggningen gjordes om år 2003. Stålstolpar i kombination med limträbalkar möjliggjorde en smäcker konstruktion. Foto: Kersti Lilja oktober 2004.

Bildbeteckning: lp20050611. Arbeten med soldäckets bjälklag. Foto: Kersti Lilja oktober 2004.

Bildbeteckning: lp20050612. Dambadet under restaureringen. Foto: Kersti Lilja oktober 2004.

Bildbeteckning: lp20050610. All färg togs bort innan ommålningen. Foto: Kersti Lilja november 2004.

Bildbeteckning: lp20050614. Dambadet efter målningsarbetena. Foto: Kersti Lilja 2005.

Bildbeteckning: lp20050615. Soldäcket med nytt räcke, ny plåttäckning samt nytt trädäck. Foto: Kersti Lilja 2005.